

בין משכן למקדש

זבחים קיט

תנו רבנן: "כי לא באתם עד עתה אל המנוחה ואל הנחלה" – "מנוחה" זו שילה, "נחלה" זו ירושלים. ואומר: "היתה לי נחלתי בארץ ביער... רבי שמעון אומר: "מנוחה" זו ירושלים, "נחלה" זו שילה. ואומר: "זאת מנוחתי עדי עד פה אשב כי איתיה", ואומר: "כי בחר ה' בציון אנה למושב לו".

the Sages taught in a *baraita*: The verse that discusses the permissibility of private altars states: **"For you have not as yet come to the rest and to the inheritance"** (Deuteronomy 12:9). The Gemara interprets: With regard to **"rest," this** is a reference to **Shiloh**, and with regard to **"inheritance," this** is a reference to **Jerusalem**.

By contrast, **Rabbi Shimon says**: With regard to **"rest," this** is a reference to **Jerusalem**, and with regard to **"inheritance," this** is a reference to **Shiloh**.

<p>משכן העדות / אוהל מועד</p> <p>עמד (ע"פ חז"ל במסכת זבחים ק"ח)</p> <p>480 שנים</p> <p>גלגל: 14 שנים, בתקופת כיבוש הארץ וחלוקתה. שילה: כ-369 שנים. זהו המקום המרכזי והארוך ביותר של המשכן</p> <p>נוב: 13 שנים, לאחר חורבן שילה. ארון הברית כבר לא היה גבעון: 44 שנים (עד תחילת בניית בית המקדש), ללא ארון הברית</p>	<p>בית המקדש ראשון</p> <p>עמד (ע"פ חז"ל במסכת יומא ט)</p> <p>410 שנים</p>	<p>בית מקדש שני</p> <p>עמד (ע"פ חז"ל במסכת יומא)</p> <p>420 שנים</p>
<p>בונים – משה ובצאלל</p> <p>נייד, אוהל, עם קירות בד צנוע</p> <p>אינטימיות, פנימיות, נוכחות ה' (בתוך העם) (מעטפת לכלים)</p>	<p>בונים – שלמה המלך</p> <p>בניין קבע מפואר מאבן- פנים וחוצץ</p> <p>מרכז רוחני קבוע, סמל לעוצמה לאומית, דגש על הבניין</p>	<p>בונים – נחמיה ושבי ציון</p> <p>מבנה קבע גדול ומורכב (יותר) (הורדוס)</p> <p>המשכיות. סינתזה בין בית ראשון לבית שלישי של יחזקאל</p>
<p>עם בני ישראל במדבר</p> <p>תועלתו לישראל: עדות להתגלות בסיני ומקום התוועדות למשה עם ה'</p>	<p>(הר המוריה בירושלים) (קבוע)</p> <p>תועלתו אוניברסלית</p>	<p>הר המוריה, הרחבה גדולה יותר</p>

– הרב משה ליכטנשטיין

אם המשכן משול לשטיבל שכונתי נינוח וחמים, המקדש דומה לבית הכנסת הגדול המרשים והייצוגי

If the Mishkan is likened to a cozy and warm neighborhood tavern, the Temple is like the impressive and representative Great Synagogue.

הבדלים קונקרטיים

*הכפלת המידות מהמשכן אל הבית

במשכן הארון והכרובים "מקשה זהב", שפניהם "איש אל אחיו" (שמות כה, יח-כ), והשכינה שורה עליהם

ובמקדש הם חלק מהבנין ללא קשר ארון, ייכנסו מתחת לכנפי הכרובים ש"עמדים על רגליהם ופניהם לבית" (ג, יג) עשויים עץ שמן מצופה זהב

במקדש אין צורך בבדים. למקדש כניסה מפוארת*

קירות הבית מאבני "גזית מגררות במגרה מבית ומחוץ, וממסד עד הטפחות" (הבניה הישראלית* שנמצאה גם בחפירות. לעומת הציוי לא תבנה אתהן גזית והפתרון של שלמה

[שני העמודים בכניסה, "יכין" ו"בעז"]

הים אחד" (ד, טו) עומד על 12 בקר, 3 לכל צד, כדגם של מחנות שבטי ישראל במדבר (במדבר ב),** ועשר המכונות (=הכנים) לכיורים, עם אופנים וכרובים

(עשר מנורות, ועשרה שולחנות – נפח של 1/12*)

מדרש הגדול שמות כה ג – התרומה בפרשתנו מסמלת את השלושה

וזאת התרומה". מלמד שהראה הקב"ה למשה שעתיד אחר להתנדב כמותו. ואיזה? זה דויד דכתיב: "וישמחו העם על התנדבם" (דברי הימים א כט ט). ולמה נאמר: "תרומה", "התרומה", "תרומתי" בענין אחד? אלא אחת למשכן ואחת למקדש ראשון ואחת למקדש שני

And this is the offering." It teaches that the Blessed One showed Moses that another would volunteer like him. And which one? It is David, as it is written: "And the people rejoiced at their volunteering" (1 Chronicles 29:9). And why is it said: "an offering," "the offering," "my offering" in one matter? Rather, one for the Tabernacle, one for the First Temple, and one for the Second Temple.

ילקוט שמעוני תורה פרשת תרומה רמז שסג – ירידה הדרגתית

וזאת התרומה וגו' – מלמד שהראה הקב"ה למשה שלוש תרומות: אחד של משכן ואחד של מקדש ראשון ואחד של מקדש שני, שנאמר: "זהב וכסף ונחושת". "זהב" – כנגד משכן שעשה משה שהיה חביב על הקב"ה כזהב. "וכסף" – זה מקדש ראשון שבנאו שלמה דכתיב בו: "אין כסף נחשב בימי שלמה למאומה". "נחושת" – זה מקדש שני שחסר ה' דברים: ארון כפורת וכרובים אש ורוח הקדש

"And this is the offering, etc." - teaches that the Blessed One showed Moses three offerings: one for the Tabernacle, one for the First Temple, and one for the Second Temple, as it is said: "Gold, silver, and copper." "Gold" - in reference to the Tabernacle that Moses made, which was beloved by the Blessed One as gold. "And silver" - this is the First Temple that Solomon built, as it is written about it: "Silver was not considered as anything in the days of Solomon." "Copper" - this is the Second

Temple that the Blessed One lacked: the Ark of the Covenant and the cherubim, fire, and the Holy Spirit.

ספורנו שמות לח כד – המשכן בא לסמל מראש את הפשטות

כל הזהב" (שמות לח כד). 17 העיד על קצבת הזהב והכסף והנחושת שנכנסה במלאכת המשכן שהיה דבר מועט מאד בערך אל העושר שהיה בבית ראשון, כמבואר בספר מלכים (מלכים א' ו' כ-לה, ז' מח-נ). 18 ויותר ממנו העושר שהיה בבנין הורדוס. ועם כל זה, יותר התמיד מראה כבוד ה' במשכן של משה ממה שהתמיד במקדש ראשון, ולא נראה כלל במקדש שני. ובזה הורה שלא קצבת העושר וגודל הבנין יהיו סיבה להשרות השכינה בישראל, אבל רוצה ה' את יריאיו ומעשיהם לשכנו בתוכם.

And with all this, the glory of God was more constantly visible in Moses' tabernacle than it was in the First Temple, and was not seen at all in the Second Temple. And in this He commanded that the provision of wealth and the size of the building should not be a reason for the presence of the Divine Presence in Israel, but that God wants His servants and their deeds to dwell among them.

מסכת יומא כא ע"ב – דברים שהיו במשכן ובבית ראשון ולא בבית שני

"ארון וכפורת וכרובים, אש, ושכינה, ורוח הקודש

"Ark, and mercy seat, and cherubim, and fire, and the Shechinah, and the Devine Spirit"

מסכת ערכין דף י' עמוד ב – הכלים שעשה משה

תנו רבנן: אבוב ה' במקדש, חלק ה', דק ה', של קנה ה', ומימות משה ה'. צוה המלך וציפיהו זרוב, ולא ה' קולו ערב, נטלו את צפוי ונה' קולו ערב כמות שהיה. צלצול ה' במקדש, של נחושת ה', ונה' קולו ערב, ונפגם, ושלחו חכמים והביאו אומנין מאלקסנדריא של מצרים ותקנוהו, ולא ה' קולו ערב, נטלו את תיקונו ונה' קולו ערב כמות שהיה.

The Sages taught in a *baraita*: **There was a flute in the Temple; it was smooth and it was thin, i.e., its sides were thin; it was made from reed, and it was in existence from the days of Moses. The king issued a command and they plated the flute with gold, but then its sound was not as pleasant as it was previously. They therefore removed its plating and its sound was then as pleasant as it was before.**

Similarly, **there was a cymbal in the Temple; it was made from copper and its sound was pleasant. It became damaged and the Sages sent for and brought artisans from Alexandria in Egypt and they repaired it, but its sound was not as pleasant as before. They removed the materials with which the cymbal had been repaired and its sound was then as pleasant as it had been before the repair.**

מִכְתָּשֶׁת הַיָּתֶה בְּמִקְדָּשׁ, שֶׁל נְחוֹשֶׁת הַיָּתֶה, וּמִימֹת מֹשֶׁה הַיָּתֶה, וְהַיָּתֶה מְפֹטֶמֶת אֶת הַבְּשָׁמִים, נִתְּפָגְמָה וְהִבְיָאוּ אוֹמְנֵי מֵאֲלֶפְסַנְדְּרִיָּא שֶׁל מִצְרַיִם וְתִיקְנוּהָ, וְלֹא הַיָּתֶה מְפֹטֶמֶת כְּמוֹ שֶׁהַיָּתֶה, נָטְלוּ אֶת הַתִּיקוּנָה וְהַיָּתֶה מְפֹטֶמֶת כְּמוֹ שֶׁהַיָּתֶה.

There was a mortar in the Temple; it was made of copper and it was from the days of Moses, and it was used to compound the spices for the incense. It became damaged and they brought artisans from Alexandria in Egypt and they repaired it, but it did not compound the spices as well as it had before. They removed the materials with which the mortar had been repaired and it then compounded the spices as it had before it was repaired.

אֵלֹהֵינוּ שְׁנֵי כֵלִים נִשְׁתַּיְּרוּ מִמִּקְדָּשׁ רִאשׁוֹן, וְנִתְּפָגְמוּ וְלֹא הָיָה לָהֶם אֲרוּכָה,

The *baraita* concludes: **These two copper vessels, the cymbal and the mortar, were remnants from the First Temple and they were damaged and they could not be repaired in an effective manner.**

פִּירוּשׁ סְפֹרֵנוּ הַקְדָּמָה לַתּוֹרָה – כְּנֶגֶד אַבְרָהָם יִצְחָק וְיַעֲקֹב

ובכן היו עניני ישראל מאז יצאו ממצרים עד בנין בית ראשון אשר בזמן זה בנו ד' מזבחות והם משכן במדבר. ושילה. ונוב. וגבעון. כמו עניני אברהם מאז שיצא מאור כשדים אל ארץ כנען ששם בנה ד' מזבחות. ועניני בית ראשון היו כעניני יצחק אשר בנה מזבח אחד בלבד. ועניני בית שני וגלותנו והגאולה העתידה אשר בזה הזמן נבנה בית שני ויבנה העתיד במהרה בימינו, הם כעניני יעקב אבינו אשר בנה שני מזבחות וראה טוב באחריו אחרי היאוש ובזה סיים את ספרו הראשון

Thus, the affairs of Israel from the time they left Egypt until the building of the First Temple, during which time they built four altars and a tabernacle in the wilderness. And Shiloh. And Nob. And Gibeon. Like the affairs of Abraham from the time he left Ur of the Chaldeans to the land of Canaan, where he built four altars. And the affairs of the First Temple were like the affairs of Isaac, who built only one altar.

And the matters of the Second Temple, our exile, and the future redemption, in which the Second Temple was built at this time and the future will be built soon in our days, are like the matters of our forefather Jacob, who built two altars and saw good in his aftermath after despair, and with this he concluded his first book.

פִּירוּשׁ עֵקֶידַת יִצְחָק שֶׁעַר נִפְרֶשֶׁת תְּרוּמָה – הַכֹּל זְמַנִּי וּמַעֲיִן דּוּגְמָא

הנה שעלה בידנו מכל זה, שהבית הגדול והקדוש שהיתה הכוונה בו להיותו מכון שבתו בינותינו, ... עדיין לא בא לכלל יישוב. אלא היתה התחלתה ממעשה המשכן ונמשכה השלמתה עד סוף ימי כל ... הגלויות. והבית אשר בנה שלמה לא היתה כדאי להיותה דירת קבע

Here is what we have learned from all this: that the great and holy house, which was intended to be the place of their dwelling among us, has not yet been fully inhabited. Rather, its beginning was with the construction of the tabernacle and its completion continued until the end of all the days of the exile.

And the house that Solomon built was not suitable for a permanent residence...

ואין צריך לומר שלא נשלמה במה שתקנו בה עולי הגולה וכל שכן במה שעשה הורודוס עבד בית חשמונאי אשר מלא ידיו מדם נקיים והחכמים שבישראל (בבא בתרא ד' א). אלא כל ענייני הבית הזה אשר בידם מתחילה ועד סוף, היה כעין דוגמא ודמיון להעיר את לבבם ולהודיעם במה יכשלו, כדי ... שיקבלו הזירוז והאזהרה לכל מה שיצטרך להם בסוף

And it is not necessary to say that it was not completed with what the exiled people established in it, and even more so with what Herod did, a servant of the Hasmonean house, whose hands were full of the blood of the innocent and the wise in Israel (Baba Batra 4:1). Rather, all the affairs of this house, which were in their hands from beginning to end, were a kind of example and imagination to awaken their hearts and inform them of what they would stumble at, so that they would receive the prompting and warning for everything that would be necessary for them in the end...

וכאילו כל הזמן הארוך הזה לא היה עניינו אצלנו רק כאירוסין נמשכים אשר נתעוררו בהם כמה בבלולים, עד אשר באו לכלל האישות השלם אשר לא יבוא עוד עליו ערעור לעולם. אשר בזה יסתם פיהם של מערערים עלינו ועל חורבן ארצנו ושממות היכלנו. כי על דרך האמת, לא נבנה ולא נתקיים דבר מכל דבריו הטובים עמנו. וכל הנביאים לא נתנבאו אלא לימות המשיח אשר משם תתחיל הדירה הקבועה ולא תיפסק לעולם

And as if all this long time had not been our concern only as a prolonged engagement in which we were awakened by some confusions, until they came to the complete set of marriages that will never again be questioned. Which will silence the mouths of those who question us and the destruction of our land and the desolation

of our temple. For in the way of truth, none of His good words will be built or fulfilled with us. And all the prophets did not prophesy except for the days of the Messiah, from whom the permanent dwelling will begin and will never cease.

מדרש אגדה (בובר) שמות לח כא – המשכן צופה קדימה עד בית שלישי

אלה פקודי המשכן משכן העדות". ולמה אמר משכן שני פעמים? לפי שנתנבא משה רבינו ע"ה שיחרב בית ראשון ובית שני. ואמר אחריו "העדות", להורות על בית שלישי שלא יחרב ולא ינתץ לעולם, לפי שהוא בנין מלך מלכי המלכים הקב"ה. מה הוא קיים, אף בניינו קיים. אבל בית ראשון ובית שני שהוא בניין אדם, ולפי שהאדם אינו קיים, אף בניינו אינו קיים.

These are the commandments of the tabernacle, the tabernacle of the testimony." And why did he say tabernacle twice? Because Moses prophesied that the First and Second Temples would be destroyed. And he said after it, "the testimony," to instruct about the Third Temple that it would never be destroyed or torn down, because it is the building of the King of kings, the Blessed One.

What it exists, its building also exists. But the First and Second Temples, which are the buildings of man, and since man does not exist, its building also does not exist.

בראשית רבתי בראשית א יד-ט – המאור הגדול, המאור הקטן והכוכבים

ויאמר אלהים יהי מאורת ברקיע השמים". רבנן פתרינן קרייא בבנין בית המקדש ... "והיו למאורות"
– יהיו שני הבתים האלה לאור נוגה בישראל, כענין שנאמר: "והלכו גוים לאורך" (ישעיה ס ג). "ויעש
אלהים את שני המאורות הגדולים" – אלו מקדש ראשון ושני שהיו גדולים מהמשכן

And God said, "Let there be a light in the firmament of heaven." Our rabbis interpreted the question of the building of the Temple... "And they shall be for lights" - these two houses shall be a shining light in Israel

"And God made the two great lights" - these are the first and second Temples, which were larger than the Tabernacle.

את המאור הגדול – זה מקדש ראשון שהיה בו ממשלה לישראל, ולמה קורא אותו גדול שהיה בו ארון
וכפורת וכרוב ואש ורוח הקדש. "ואת המאור הקטן" – זה מקדש שני שהיה חסר מן אלו ה' דברים

ואת הכוכבים" – אלו בתי כנסיות ובתי מדרשות שהיו בירושלים חוץ מהמקדש. ולמה נמשלו
בכוכבים? לפי שהם עוסקים בתורה ומצדיקים הרבים שכן כתוב: "ומצדיקי הרבים ככוכבים" (דניאל
ג' יב ג).

The great light – this is the first temple in which there was a government for Israel, and why is it called great, which contained the ark, the mercy seat, the cherub, fire, and the Holy Spirit. "And the little light" – this is the second temple that was lacking in these three things.

"And the stars" – these are synagogues and seminaries that were in Jerusalem, apart from the Temple. And why were they likened to stars? Because they deal with Torah and justify many, as it is written: "And those who justify many are like the stars" (Daniel 12:3).